

miljenko stančić

ulica u varaždinu

ribe se igraju

mileta radovanović

Obrali su se u selu. Iznenađno, nešto, otrov neki, u svakoj porci, neslućeno i nevidjeno. Niko nije znao kako i sa koje strane. Kao da su iz zemlje nikli. Ili, dugo godina rasti u smokve i jasjenc, ljudi ih negovali i čuvali od brestikosa, a oni se stidjeli da pokažu da nijesu to i davali svakogodno po malo ploda. Kamenje i to. Čekali... I tako, odjednom prohodali, grane im se u ruke pretvorile, i u puške, promijenili boju i mjesto ploda u prtili otežale torbake. Otvorili svaka vrata i zavirili u svaki ugao.

A onda ih je pri izlazu graja oglasila. Provala se kao magla dugo vezivano i na silu sprečavano, čvrsto i brižljivo, no ipak nedovoljno, umotano. Pokidala je reško sve niže, bešumno i isoprimo pliteno. Izvila se snagom noćna, udarila u neprobnoje i glanke, završene i obilato celovne stijene, pa se bez kolebanja sruvala uz potmulu ječanje u dno klisura.

Povukli su se u gomili, i pojedinačno. Pristigli. Kao magla kad polako izvlači i prikuplja raščeljana pramenje. I onda zaplovi neuhvatljiva, tražeći žrevu koju će zamadijati i obnevdjeti. I ostavice

nešto, otrov neki, u svakoj porci, neslućeno i nevidjeno. Niko nije znao kako i sa koje strane. Kao da su iz zemlje nikli. Ili, dugo godina rasti u smokve i jasjenc, ljudi ih negovali i čuvali od brestikosa, a oni se stidjeli da pokažu da nijesu to i davali svakogodno po malo ploda. Kamenje i to. Čekali... I tako, odjednom prohodali, grane im se u ruke pretvorile, i u puške, promijenili boju i mjesto ploda u prtili otežale torbake. Otvorili svaka vrata i zavirili u svaki ugao.

A Marko ne može ni kročiti. Noge mu se udvrnile, i ni stopu naprijed. Pitidskao ga teret u ramenima, razlio mu se po čitavom tijelu i sve češće propada između košunih oblutaka kamena. Bježi mu, čini mu se. Uklanja se hitro i vješto, da ga ne zdoobi i u brašno ne pretvori.

Ništa, rijeka je već tu, misli. Pustiće ga da se vrati, nada se. Vojške su i do sada prolazile a niko ga nije ni pogledao. Nikome nije ništa ni uradio. Ni oko narunje. A šta je kome i trebao? Sem selu, razumije se. Čuvao ga, kao s jeseni poljanicu razi od narunljivih vrana. Oim nešto sušice — svi u pećine. Ko čuva selo? On, Marko Medić.

Zbilja, trže se, šta misle ovi od mene? Natovarili su ga — podnijete. Tražite put da im pokaže

— pokazaje ga. Zna on kuda se žure. Rijeku će da pregaže, a ne znaju gaza — preveće ih.

Ruke i usta ne miruju. Dogovaraju se, sinu mu. Zučno nešto pričaju. Možda se i dovikuju ili pjevaju, ako im je do pjesme. A on ne može ni glavu podići. Neljudi, skotovi — pomislili. Čovjeka ovako natovariti... Nos mu se po zemlji vuče.

Nikad se rijeci nije tako obradovao. Očima ne može vjerovati da su stigli. A opet, siguran je u njih. Oni ga jedino nijesu iznevjerile. Ček bi mogao eći — sjajno ga služe. I jedino one. Jezik mu je davno zanjemio; zakorotovao, ni sam ne zna zbog čega, a usne školjke naselila tišina koju nikad niko ne moga isterati. Jednostavno, našla tu utročište i ne da se. Ili se njemu tako čini. Skupčala se i ispravsivala, ko zna kako i koliko puta. Zalila svaku posu i zauvijek se ukotvila. Okuđila se.

Vidi; rijeka grabi. Bježi a nikad da pobjegne. Mahnita kao i uvijek. Viđjasto, hitroigro djevojke koje niko ne uspeje namamiti da svrati pokraj puta, na časak makar. I sebe će na kraju pojesti. Upila se i svakog dana sve dublje propada, kao da od sunca bježi. Nebo se isteglo u duguljastu tanku oputu, modrikastu i nevjestic krojenu. Negdje se naglo i skoro bezrazložno proširi, pa se opet sužava. Čekaš da se otkine a ono se ipak odeži. Za dlaku, bar. Svidije mu se to, prvi put u životu. I bi mu novo nekako. Neslućeno i nesanjano.

Prosto se ne može načuditi — toliko ribe nikad nije vidio a nije je, ni bilo. Rijeka je posna i uz to prepredeno lukava. Krije i ono što ima, ljubomorno skoto. RIBE SE UČUTE I PLANDUJU ispod kamenja. U sumrak se tek pojave, izmile i pracačaju se po krajevima gdje se voda ulijenila i sprijateljila s obalom. Zakikocni cijaku i ona se namreška krugovima koji se odmah postideno izgube.

— U kakvo su danas veselje udarile, pita se. Raduju se što odlazim? Ne, nije zato. Vratite se, nećete u nepovrat. Pustiće ga, misli. Vidi, ili mu se pričinja — igraju se. U jatima i rojevima. I sve oko njih. Prate ih u stopu. Ne može ih ni izbrotiti, taliko ih ima. Zaboravio je na teret i na vodu koja ujeđa, kosti smrzava.

(nastavak na sled. strani)

(preveo Vasko POPA)

Alen BOSKE

MENJANJE PARIZA

Notrdam je stanovala u Hotelu de Komers.

Suhove smo pisali u taksiju.

Otkrivali na dnu podruma serum protiv beznada i tuge.

Pesnici se vesali: bilo je veselo.

Slikari slikali sopstvenom krvlju: bilo je jako toplije.

A sada, Parizu, ti si stanište lažnog neba,

reke koja nema više naglasak tvojih kipova,

Parizu, ti koji ideš u sopstvenoj pogrebnoj pratnji

pa čak i ne plaćeš.

(preveo Vasko POPA)

ALÉN BOSKE (Alain Bosquet), rođen 1919, jedno je od najznačajnijih imena posleratne generacije francuskih pesnika. Pesnik je to veran nespokojstvu svome, svoga doba i svojih reškib slika što ga vode opasnom ivicom noža, ivicom, ustvari preovladale kulture jednog sveta koji treba iznova stvoriti ili zajedno s njim istradeti. Najznačajnije su mu zbirke pesama: «U spomen moje planete», 1948; «Mrtvi jezika», 1951 (nagrada nagradom «Apolinere»); «Kakvo izgubljeno kraljevstvo», 1955 i «Moja prva oporuka» 1957 (nagrada nagradom «Sant-Beno»). Uz poeziju Boske piše i odlične eseje među kojima je naročito zapažen onaj o pesniku Sen Džon Perzu.

Alen BOSKE

OTSUTNI PARIZ

Parizu izgnanički,
Parizu otsumi,
Parizu skriveni pod kožom,
delim tvoje meso svojim pesmama.
Znaj da je zora postala bludnica,
zatim da se nebo propilo.
Sećas li se?
U Pasiju su lovili morske zvezde;
na Pon-Nefu kralji poljupec vrapcima,
na Otejskoj kaptiji
brali sonete kao same žiroroge.
Ah! kako prijat lagati,
većar vara zajedno sa mnom.
Studentkinja mi šapuće:
«Grudi mi lude od snova.»
Okusiću njenu ljubav jer-rska pod zubima
kao sveži krosani.
Dragi Obelisk!
otkako su tvoji ibisi pobegli,
zamenjujem ih rećima,
za mnom gundaju jerati,
oni koji smatraju moje reći voćem.

(preveo Vasko POPA)

LUIDI FIORENTINO, rođio se 13 februara 1913 godine u Mazara del Vallo (Trapani), gradu zapadne Sicilije, a sad živi u Sieni, gde na univerzitetu predaje španjolski jezik i književnos i urođuje književnu reviju «Ausonia».

Najznačajnija njegova knjiga poezije je «Bazalte koju je u prevodu Ante Cetina kod nas izdao «Nolite» 1955 godine.

Luidi FIORENTINO:

I LJUDI PROHODE

III

Znam, znam: zvijezdoplava, Kartezijusa privrženice.
Ti uživaš u sjenama. Zar ne vidiš koliko ima sjena?
Ali kako si nerazložno, srce mjenljivo.
Na usidrenom otoku, strahuješ od pućine
i let mi galebova uskraćuješ.
Sad smo sām jedan, a sad dvoje,
otkinuti,
pruženi da se ugrabimo ako sjene popuste.

O pentagram noći udara
studenca kiša i kua na predvorje srčano.
Ali ti, moje jedro bijelo, ti grožđe kolačevo,
koje je sjeverac jezom prožimao,
mjeseceto pero, slatka, bez ostionih varki,
gdje si?

Srce na vrhu usana,
nadnosi se nad let galebova
u Nercejevo more što se sve više modri
u obzorovu luku i na dalekoj
obali Sikana

Uzalud! Uzalud!

Na začuden grad slatko
pada noć s tonovima rućkastim:
djevojka čista zatvorenih vjeda.

XXXII

O sne, o poezijo. Učiniste me
Acisom Galateje.

Moj Ciklop

je vrijeme.

Ali da. Vanka je život.
Majo, život je san. K tebi ću doći
da dadem riječi disaj tvoj

(preveo Ante CETINEO)